

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

10 iunie 2015(*)

„Trimitere preliminară – Articolul 49 TFUE – Libertatea de stabilire – Legislație fiscală – Impozit pe profit – Titluri de participare – Reglementare a unui stat membru care scutește de impozit câștigurile de capital și, în schimb, exclude deductibilitatea pierderilor de capital – Cesiune de către o societate rezidentă a titlurilor deținute într-o filială nerezidentă – Pierdere de capital rezultat din diferența de curs valutar”

În cauza C-686/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Högsta förvaltningsdomstolen (Curtea Supremă Administrativă, Suedia), prin decizia din 18 decembrie 2013, primită de Curte la 27 decembrie 2013, în procedura

X AB

împotriva

Skatteverket,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, și domnii J.-C. Bonichot (raportor), A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça și C. Lycourgos, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru X AB, de R. Persson Österman, avocat;
- pentru Skatteverket, de A. Berg, în calitate de agent;
- pentru guvernul suedez, de A. Falk, de C. Meyer-Seitz, de U. Persson, de K. Sparrman, de E. Karlsson, de L. Swedenborg și de C. Hagerman, în calitate de agenți;
- pentru guvernul danez, de C. Thorning și de M. Wolff, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Möller, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de L. Banciella Rodríguez-Miñón, în calitate de agent;
- pentru guvernul francez, de D. Colas și de J.-S. Pilczer, în calitate de agenți;

- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistat de P. Gentili, avvocato dello Stato;
 - pentru guvernul olandez, de M. Bulterman și de M. Gijzen, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de J. Martins da Silva și de M. Rebelo, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul finlandez, de J. Heliskoski, în calitate de agent;
 - pentru guvernul Regatului Unit, de L. Christie, în calitate de agent, asistat de R. Hill, barrister;
 - pentru Comisia Europeană, de W. Roels și de J. Enegren, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 22 ianuarie 2015,
- pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 49 TFUE și 63 TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între X AB, societate de drept suedez, pe de o parte, și Skatteverket (administrația fiscală), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acesteia de a acorda X AB o deducere aferentă unei pierderi din diferența de curs valutar, suferită cu ocazia cesiunii titlurilor de participare deținute într-o filială situată în Regatul Unit.

Dreptul suedez

- 3 Articolul 13 din capitolul 24 din Legea (1229:1999) privind impozitul pe venit [inkomstskattelagen (1999:1229), denumită în continuare „IL”] definește noțiunea „titlu de participare” după cum urmează:

„Constituie titlu de participare partea socială deținută într-o societate pe acțiuni sau într-o societate cooperativă, dacă îndeplinește condițiile enumerate la articolul 14 și este deținută de o persoană juridică (întreprinderea deținătoare), care trebuie să fie:

1. o societate pe acțiuni sau o societate cooperativă suedeză care nu este o societate de investiții,
2. o fundație sau o asociație suedeză fără scop lucrativ care nu intră în domeniul de aplicare al dispozițiilor în materie de scutire fiscală din capitolul 7,
3. o casă de economii suedeză,
4. o societate de asigurare reciprocă suedeză sau
5. o societate străină cu sediul într-un stat din cadrul Spațiului Economic European și care corespunde uneia dintre formele de întreprinderi suedeze menționate la punctele 1-4.”

- 4 Articolul 14 din același capitol din IL prevede:

„Titlul de participare trebuie să constituie un activ separat și să îndeplinească una dintre

următoarele condiții:

1. Titlul nu trebuie să fie obiectul unei cotații.
2. Numărul total de voturi aferente tuturor titlurilor deținute de întreprinderea deținătoare în societatea deținută corespunde unei valori de cel puțin 10 % din numărul total de voturi aferente tuturor părților sociale ale societății menționate.
3. Deținerea titlurilor este legată de activitatea întreprinderii deținătoare sau a unei întreprinderi care poate fi considerată ca fiind apropiată de aceasta, având în vedere condițiile de proprietate sau de organizare.

[...]"

5 Capitolul 25a din IL, referitor printre altele la acțiunile care constituie titluri de participare, prevede la articolul 5:

„Un câștig de capital este supus impozitului numai în condițiile prevăzute la articolul 9. [...]

O pierdere de capital poate fi dedusă numai dacă câștigul de capital aferent trebuie să fie impozitat. [...]"

6 În temeiul dispozițiilor articolului 9 coroborate cu cele ale articolului 18 din acest capitol 25a, prin derogare de la regula generală stabilită la articolul 5 din capitolul menționat, câștigurile de capital realizate din titlurile de participare sunt supuse impozitului pe profit atunci când cesiunea se referă la participații într-o societate paravan sau când este vorba despre anumite tipuri de răsplată.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

7 În cursul anului 2003, X AB, care are sediul în Suedia, a înființat în Regatul Unit o filială, Y Ltd, ale cărei părți sociale au fost emise în dolari americani.

8 Între anii 2003 și 2009, Y Ltd a primit aporturi la capital prin emisiuni rezervate X AB. Ulterior, aceasta a cesionat către propria societate-mamă, în două etape, părți sociale pe care le deținea în Y Ltd. În urma acestor cesiuni, X AB deținea aproximativ 45 % din părțile sociale ale Y Ltd, în ceea ce privește atât capitalul, cât și drepturile de vot.

9 Nu se contestă că aceste părți sociale constituie „titluri de participare” în sensul articolului 13 din capitolul 24 din IL.

10 În intenția de a înceta activitățile Y Ltd, X AB a planificat să ceseze aceste părți sociale. Această operațiune prezenta însă un risc de pierdere din diferența de curs valutar, cauzat de faptul că, între anii 2003 și 2009, X AB adusese aport în numerar la capitalul Y Ltd, la un curs de schimb mai avantajos decât cel practicat la data proiectului de cesiune. Prin urmare, X AB a încercat să obțină în prealabil deductibilitatea acestei posibile pierderi, dar s-a confruntat cu legislația fiscală suedeză, din care rezultă că pierderile de capital suferite cu privire la „titlurile de participare” nu sunt, în principiu, deductibile din baza de impozitare a profitului.

11 În consecință, X AB a solicitat Skatterättsnämnden (Comisia de drept fiscal) un aviz prealabil cu privire la problema dacă o asemenea excludere este compatibilă cu dreptul Uniunii atunci când se aplică unei pierderi de capital care rezultă dintr-o diferență de curs valutar suferită cu privire la un „titlu de participare” într-o societate rezidentă într-un alt stat membru al Uniunii Europene.

12 Printr-un aviz din 18 martie 2013, Skatterättsnämnden i-a dat un răspuns negativ pentru motivul că, în dreptul fiscal suedez, nici câștigurile, nici pierderile de capital suferite cu privire la părțile sociale care constituie „titluri de participare” nu sunt luate în considerare, în principiu, pentru calcularea bazei de impozitare a profitului.

13 X AB a atacat această decizie la Högsta förvaltningsdomstolen (Curtea Supremă Administrativă).

14 În susținerea cererii formulate la instanța de trimitere, X AB arată în esență că, în temeiul reglementării suedeze, investițiile pe care le-a făcut în Y Ltd erau mai riscante decât investițiile interne similare. Argumentele sale se întemeiază în principal pe ideea că o investiție în coroane suedeze efectuată într-o societate pe acțiuni suedeză nu se expunea niciunui pericol echivalent cu riscul de schimb valutar căruia îi poate fi supusă o investiție într-un alt stat membru. Din această cauză, sistemul fiscal suedez ar constitui un obstacol în calea liberei circulații a capitalurilor, după cum a statuat Curtea în Hotărârea Deutsche Shell (C-293/06, EU:C:2008:129), a cărei soluție ar putea fi transpusă litigiului principal.

15 În aceste condiții, Högsta förvaltningsdomstolen a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolele 49 TFUE și 63 TFUE se opun unei reglementări naționale potrivit căreia statul în care are sediul o întreprindere nu permite deducerea de către aceasta a unei pierderi din diferența de curs valutar, integrată într-o pierdere de capital realizată dintr-un titlu de participare deținut într-o societate cu sediul într-un alt stat membru, atunci când în statul în care are sediul prima întreprindere se aplică un sistem care nu ia în considerare, la calculul bazei impozabile, câștigurile și pierderile de capital din aceste titluri?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Observații introductive

16 Întrucât întrebarea preliminară se referă în același timp la libertatea de stabilire și la libera circulație a capitalurilor, consacrate la articolul 49 TFUE și, respectiv, la articolul 63 TFUE, trebuie să se determine în prealabil care dintre aceste două libertăți poate fi afectată de o legislație națională precum cea în discuție în litigiul principal.

17 În această privință, dintr-o jurisprudență consacrată a Curții rezultă că trebuie luat în considerare obiectul reglementării în cauză (Hotărârea Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, punctul 90 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea Hervis Sport- és Divatkereskedelmi, C-385/12, EU:C:2014:47, punctul 21).

18 Astfel, o reglementare națională care este aplicabilă numai participațiilor care permit să se exercite o influență certă asupra deciziilor unei societăți și să se stabilească activitățile acesteia face parte din domeniul de aplicare al articolului 49 TFUE, privitor la libertatea de stabilire (Hotărârea Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, punctul 91 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea Hervis Sport- és Divatkereskedelmi, C-385/12,

EU:C:2014:47, punctul 22).

19 În schimb, dispozițiile naționale care îşi găsesc aplicarea în cazul participațiilor efectuate numai cu intenția de a realiza un plasament financiar, fără a exista intenția de a influența administrarea și controlul întreprinderii, trebuie examinate exclusiv din perspectiva liberei circulații a capitalurilor (Hotărârea Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, punctul 92 și jurisprudența citată).

20 În ceea ce privește legislația suedeză în discuție în litigiul principal, în aparență, categoria „titlurilor de participare” conține nu numai părțile sociale al căror număr total de drepturi de vot corespunde unei valori de cel puțin 10 % din numărul total de drepturi de vot aferente tuturor părților sociale ale societății deținute, ci și părțile sociale care nu fac obiectul unei cote, în acest caz nefiind impusă condiția unui procent minim.

21 Pe de altă parte, s-a statuat deja că o participare de cel puțin 10 % din capital sau din drepturile de vot într-o societate nu implică în mod necesar că titularul acestei participații exercită o influență certă asupra deciziilor societății al cărei acționar este (a se vedea în acest sens Hotărârea Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, punctul 58, și Hotărârea Itelcar, C-282/12, EU:C:2013:629, punctul 22).

22 În consecință, obiectul legislației naționale în discuție în litigiul principal nu permite, singur, să se stabilească dacă aceasta face parte în mod preponderent din domeniul de aplicare al articolului 49 TFUE sau din cel al articolului 63 TFUE.

23 Într-un asemenea caz, rezultatul dintr-o jurisprudență constantă a Curții că aceasta trebuie să ia în considerare elementele de fapt ale speței pentru a stabili dacă situația avută în vedere în litigiul principal face parte din domeniul de aplicare al uneia sau al alteia dintre dispozițiile menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, punctele 93 și 94, precum și jurisprudența citată).

24 În această privință, din dosarul prezentat Curții reiese că X AB deține 45 % din părțile sociale ale Y Ltd, în ceea ce privește atât capitalul, cât și drepturile de vot. Or, s-a statuat deja că participațiile de o asemenea amploare sunt, în principiu, de natură să confere titularului lor o „influență certă”, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 18 din prezenta hotărâre, asupra deciziilor și a activităților societății în cauză (a se vedea prin analogie Hotărârea SGI, C-311/08, EU:C:2010:26, punctul 35).

25 În aceste condiții, trebuie să se considere că cererea de decizie preliminară se raportează la interpretarea dispozițiilor din Tratatul FUE referitoare la libertatea de stabilire.

Cu privire la existența unei restricții privind libertatea de stabilire

26 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 49 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații fiscale dintr-un stat membru care scutește de impozit câștigurile de capital obținute din titluri de participare și exclude în mod corelativ deducerea pierderilor de capital suferite cu privire la aceste titluri chiar și atunci când aceste pierderi rezultă dintr-o diferență de curs valutar.

27 Trebuie amintit că articolul 49 TFUE impune eliminarea restricțiilor privind libertatea de stabilire. Prin urmare, deși, potrivit modului lor de redactare, dispozițiile din Tratatul FUE referitoare la libertatea de stabilire urmăresc să asigure beneficiul tratamentului național în statul membru gazd, acestea se opun, în egală măsură, ca statul membru de origine să împiedice stabilirea în alt stat membru a unuia dintre resortisanii săi ori a unei societăți constituite în

conformitate cu legislația sa (Hotărârea Marks & Spencer, C-446/03, EU:C:2005:763, punctul 31, Hotărârea National Grid Indus, C-371/10, EU:C:2011:785, punctul 35, și Hotărârea Bouanich, C-375/12, EU:C:2014:138, punctul 57).

28 Jurisprudența este constantă în sensul că trebuie de asemenea considerate drept astfel de restricții toate măsurile care interzic, îngreunează sau fac mai puțin atractivă exercitarea acestei libertăți (a se vedea Hotărârea National Grid Indus, C-371/10, EU:C:2011:785, punctul 36, Hotărârea DI. VI. Finanziaria di Diego della Valle & C., C-380/11, EU:C:2012:552, punctul 33, și Hotărârea Bouanich, C-375/12, EU:C:2014:138, punctul 58).

29 Curtea a decis că astfel de efecte restrictive se pot produce mai ales atunci când, ca urmare a unei reglementări fiscale, o societate poate fi descurajată să creeze entități subordonate, cum ar fi un sediu permanent, în alte state membre și să își exercite activitățile prin intermediul unor astfel de entități (Hotărârea Marks & Spencer, C-446/03, EU:C:2005:763, punctele 32 și 33, Hotărârea Keller Holding, C-471/04, EU:C:2006:143, punctul 35, precum și Hotărârea Deutsche Shell, C-293/06, EU:C:2008:129, punctul 29).

30 În această privință, este necesar să se arate că legislația fiscală suedeză în discuție în litigiul principal exclude în principiu din baza de impozitare a profitului, câștigurile de capital realizate din cesiunea „titlurilor de participare”, în sensul IL. În mod simetric, această legislație nu prevede nicio deducere a pierderilor de capital suferite în urma unor astfel de operațiuni, indiferent dacă societățile ale căror „titluri de participare” fac obiectul unei cesiuni au sau nu au sediul în Suedia.

31 Astfel, pierderile din cesiunea „titlurilor de participare” care provin dintr-o diferență de curs valutar nu pot fi deduse nici în ipoteza în care, precum în cauza principală, titlurile sunt deținute într-o societate cu sediul în alt stat membru, nici în ipoteza în care titlurile sunt deținute într-o societate cu sediul în Suedia – indiferent dacă capitalul acesteia din urmă este de altfel denominat în coroane suedeze sau în orice altă monedă admisă de legislația națională.

32 În consecință, contrar celor susținute de reclamanta din litigiul principal, investițiile în „titluri de participare” realizate într-un alt stat membru decât Regatul Suediei nu sunt tratate în mod mai defavorabil față de investițiile similare efectuate în Suedia, prin prisma lipsei deductibilității pierderilor din diferența de curs valutar.

33 În această privință, trebuie adăugat că, presupunându-se chiar că o asemenea imposibilitate de deducere este susceptibilă să dezavantajeze o societate care a investit în „titluri de participare” într-o societate cu sediul pe teritoriul unui alt stat membru, prin faptul expunerii sale la pierderi din diferența de curs valutar atunci când, la fel ca în cauza principală, această investiție este făcută în titluri denominate într-o altă monedă decât cea a statului membru gazdă, din competența fiscală a statelor membre rezultă că libertatea societăților de a alege între diferite state membre pentru a se stabili nu înseamnă că aceste state sunt obligate să își adapteze propriul sistem fiscal în funcție de diferitele sisteme de impozitare din alte state membre, în scopul de a garanta că o societate care a ales să se stabilească într-un stat membru este impozitată, la nivel național, în același mod ca o societate care a ales să se stabilească într-un alt stat membru, dat fiind că această alegere poate fi, după caz, mai mult sau mai puțin avantajoasă sau dezavantajoasă pentru această societate (a se vedea în acest sens Hotărârea Deutsche Shell, C-293/06, EU:C:2008:129, punctul 43, și Hotărârea Krankenhaus Ruhesitz am Wannsee/Seniorenheimstatt, C-157/07, EU:C:2008:588, punctul 50).

34 În mod similar, în stadiul actual al dreptului Uniunii în materie de fiscalitate directă, dispozițiile din Tratatul FUE privind libertatea de stabilire nu pot fi interpretate în sensul în care ar impune statelor membre să își adapteze propriul sistem fiscal pentru a lua în considerare

eventuale riscuri de schimb valutar cu care societățile sunt în situația de a se confrunta din cauza persistenței pe teritoriul Uniunii a unei pluralități de monede între care nu există un curs de schimb fix sau a unor legislații naționale care permit, precum în cauza principală, denominarea capitalului societăților în monede ale unor state terțe.

35 Rezultă că o legislație națională precum cea în discuție în litigiul principal nu este susceptibilă să restrângă libertatea de stabilire.

36 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de prevederile Hotărârii Deutsche Shell (C-293/06, EU:C:2008:129), de care se prevalează X AB.

37 În acea hotărâre, Curtea a declarat că dispozițiile din Tratatul FUE privind libertatea de stabilire se opun excluderii de către un stat membru, în vederea stabilirii bazei de impozitare naționale, a unei pierderi din diferența de curs valutar, suferită de o societate cu sediul social pe teritoriul acestui stat la momentul repatrierii capitalului de dotare pe care l-a alocat unui sediu permanent care îi aparține și care este situat într-un alt stat membru.

38 Curtea a ajuns însă la această concluzie într-un context juridic diferit de cel care reiese din aplicarea legislației naționale în discuție în litigiul principal. Astfel, după cum a arătat instanța de trimitere, legislația națională incidentă în cauza care a determinat pronunțarea Hotărârii Deutsche Shell (C-293/06, EU:C:2008:129) prevedea că, de regulă, câștigurile din diferența de curs valutar erau impozitate și, în mod corelativ, pierderile din diferența de curs valutar erau deductibile dacă o convenție privind evitarea dublei impuneri nu stipulează altfel.

39 Or situația nu este aceeași în ceea ce privește cauza principală, întrucât, după cum s-a menționat la punctul 30 din prezenta hotărâre, legislația fiscală suedeză în discuție în litigiul principal nu ține în principiu cont de rezultatele operațiunilor de capital privind „titluri de participare”, față de care Regatul Suediei a ales, ca regulă generală, să nu își exercite competența fiscală.

40 În aceste condiții, din dispozițiile Tratatului FUE privind libertatea de stabilire nu se poate deduce că acest stat membru ar fi obligat să își exercite – în mod asimetric, de altfel – competența fiscală în scopul de a permite deductibilitatea pierderilor ocazionate de operațiuni ale căror rezultate, dacă ar fi pozitive, nu ar fi în niciun caz impozitate.

41 Având în vedere cele de mai sus, se impune să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 49 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei legislații fiscale a unui stat membru care, în principiu, scutește de impozitul de profit câștigurile de capital obținute din titluri de participare și exclude în mod corelativ deducerea pierderilor de capital suferite cu privire la aceste titluri chiar și atunci când aceste pierderi rezultă dintr-o diferență de curs valutar.

Cu privire la cheltuielile de judecată

42 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 49 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei legislații fiscale a unui stat membru care, în principiu, scutește de impozitul de profit câștigurile de capital obținute din titluri de participare și exclude în mod corelativ deducerea pierderilor de capital suferite cu privire la aceste titluri chiar și atunci când aceste pierderi rezultă dintr-o diferență de curs valutar.

Semnături

* Limba de procedură: suedeză.